

KỸ THUẬT TÁN SỎI THẬN QUA DA TRÊN CHÓ VÀ ỨNG DỤNG THỰC HIỆN CA LÂM SÀNG

Võ Văn Hải^{1*}, Nguyễn Đình Liên², Nguyễn Hồng Quang³,
Phạm Quang Khải⁴, Vũ Thị Huyền¹, Nguyễn Thế Toàn¹, Đặng Thị Ngọc Mai¹

*Tác giả liên hệ email: 2Vet.vn@gmail.com

I. ĐẶT VẤN ĐỀ

Sỏi thận là một bệnh lý phức tạp và ngày càng gia tăng trên thú nuôi, đặc biệt là chó, mèo trong nhiều thập kỷ qua (Donner *et al.*, 1987; Stone *et al.*, 2022). Sỏi thận thường gây tắc nghẽn một phần hoặc hoàn toàn tại chỗ nối bể thận-niệu quản (UPJ), dẫn đến tình trạng thận ứ nước tiến triển, chèn ép nhu mô thận do sự phát triển của sỏi, làm biến dạng bể thận, các đài thận và có thể dẫn đến tình trạng thận ứ mù, mất chức năng nếu không được loại bỏ. Phẫu thuật mổ mở có tính tổn hại rất lớn đối với thận và cơ thể động vật làm giảm thời gian hồi phục và tăng nguy cơ tử vong của thú nuôi. Đồng thời tỷ lệ tái phát sỏi sau điều trị, các bệnh lý đồng mắc, khả năng sống sót của thú nuôi sau khi loại bỏ sỏi thận gây ra một số tranh cãi về việc liệu sỏi thận không gây tắc nghẽn có cần thiết điều trị hay không? Khi sỏi thận gây suy giảm chức năng thận thì cần làm gì để loại bỏ chúng sao cho an toàn và hiệu quả nhất (Adams, 2013)?

Trên thế giới, phương pháp tán sỏi thận qua da đã được đưa vào sử dụng và cho hiệu quả điều trị cao trên cả con người và thú nuôi (Donner *et al.*, 1987; Langston *et al.*, 2010; Berent và Adams, 2015; Petrovsky *et al.*, 2019).

Ở Việt Nam, có rất ít tài liệu đề cập bệnh lý sỏi thận trên chó mèo (Bui *et al.*, 2024; My *et al.*, 2024). Đồng thời, phương pháp điều trị sỏi thận chưa được báo cáo. Các phương pháp đang được sử dụng phổ biến trên lâm sàng bao gồm điều trị nội khoa và phẫu thuật mổ mở.

Phương pháp tán sỏi thận qua da (Percutaneous nephrolithotomy-PCNL) đã được sử dụng phổ biến trên người ở nước ta từ nhiều năm nay. Kỹ thuật tán sỏi qua da dần được phổ biến trên cả

nước khi ứng dụng của siêu âm dẫn đường vì tính ít xâm lấn, trang bị đơn giản và đặc biệt là không phải sử dụng tia X-quang (Trần Quang Mạnh, 2022; Nguyễn Đình Liên và cs., 2023; Hoàng Văn Thiệp và cs., 2023). Đây có thể coi là báo cáo đầu tiên về kỹ thuật tán sỏi thận qua da trên thú y tại Việt Nam với mục đích chia sẻ một phương pháp mới điều trị sỏi thận cho chó, mèo với tính an toàn, hiệu quả và ít xâm lấn.

II. THÔNG TIN CA LÂM SÀNG

2.1. Chuẩn bị

Động vật: Chó Poodle bụi, giống cái, đã triệt sản, 5 tuổi, nặng 3kg, đã được tiêm chủng đầy đủ, ngày đến khám 21/9/2024. Tiền sử bệnh: bị sỏi thận 2 bên, đã phẫu thuật mổ mở lấy sỏi thận trái ngày 6/12/2023.

Triệu chứng lâm sàng: Chó mệt mỏi, bỏ ăn, nôn mửa, đau vùng bụng, bụng cứng, niêm mạc hồng, thân nhiệt 38,8°C. Kết quả xét nghiệm máu: các chỉ số hồng cầu, tiểu cầu trong giới hạn bình thường, tỷ lệ bạch cầu lympho (34,8%) và mono (20,3%) tăng, tỷ lệ bạch cầu trung tính (44,9%) giảm. Các chỉ số sinh hóa máu đều nằm trong giới hạn bình thường, có chỉ số BUN tăng (16,43 mmol/l), chỉ số creatinin nằm trong ngưỡng bình thường. Kết quả siêu âm, X-quang cho thấy ứ nước thận trái do sỏi san hô thận trái (đường kính 14,29mm), teo thận phải do sỏi.

Dụng cụ: Máy truyền dịch, máy X-quang, máy siêu âm, máy và dụng cụ gây mê nội khí quản, máy tán sỏi Holmium laser (Ho: YAG) model HP-35W, kim chọc dò 20G-210mm, bộ que nong thận (kích thước 8Fr-18Fr), ống Amplatz, bộ dụng cụ tiểu phẫu.

2.2. Các bước tán sỏi qua da (PCNL)

Chó được cắt lông, vệ sinh sát trùng vùng phẫu thuật, gây mê nội khí quản, đặt nằm nghiêng bên phải để tiến hành tán sỏi qua da thận trái. Hình ảnh siêu âm, X-quang về vị trí, kích thước viên sỏi để dự kiến đường chọc dò.

¹ Hệ thống Thú y 2Vet

² Đại học Y dược, Đại học Quốc gia Hà Nội

³ Bệnh viện thú y Pet 24H

⁴ Học viện Y dược học cổ truyền Việt Nam